

Перспективи подальших досліджень

Практичні рекомендації щодо удосконалення інноваційної інфраструктури на сучасному етапі розвитку вітчизняної економіки будуть відображені у подальших дослідженнях.

1. Нежиборець В. Інноваційна інфраструктура: проблеми, перспективи, рішення [Електронний ресурс] <http://www.ndiiv.org.ua/ua/library/view-innovatsiy-na-infrastruktura-problemy-perspektyvy-rishennja.html>.
2. Инновационный менеджмент: концепции, многоуровневые стратегии и механизмы инновационного развития : учеб. пособие / под ред. В. М. Аньшина, А. А. Дагаева. – М.: Дело, 2006. – 584 с.
3. Наукова та інноваційна діяльність в Україні / Держ. ком. статистики України. – К.: Консультант, 2009. – 365 с.
4. Статистичний щорічник України за 2010 р. / Держ. ком. Статистики України. – К.: Консультант, 2010. – 560 с.
5. Інноваційна стратегія українських реформ / А. С. Гальчинський, В. М. Геець, А. К. Кнах, В. П. Семиноженко. – К.: Знання України, 2002. – 326 с.
6. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / за ред. Л. Федулової. – К.: Основа, 2005. – 552 с.
7. Зинов В.Г. Интеллектуальные ресурсы. Интеллектуальная собственность. Интеллектуальный капитал. – М.: АНХ, Центр коммерциализации технологий, 2001. – 424 с.

УДК 330.341.1

А.І. Козлова

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
кафедра міжнародної економіки

ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ: МІЖНАРОДНІ ПРІОРИТЕТИ

© Козлова А.І., 2012

Досліджено особливості формулювання інноваційної моделі розвитку України. Проаналізовано японський підхід до інноваційного процесу. Визначено наявний потенціал та ключові проблеми реалізації міжнародної інноваційної стратегії України.

Ключові слова: інноваційна модель розвитку, інноваційний процес, експортний потенціал, науково-технічний прогрес, інтенсифікація інноваційної моделі, інноваційна діяльність.

INNOVATION DEVELOPMENT MODEL OF UKRAINE ECONOMY INTERNATIONAL PRIORITIES

© Kozlova A.I., 2012

The features of the formulation of an innovative model of development of Ukraine are investigated. The Japanese approach to the innovation process is analyzed. Current potential and key issues of innovation policy in Ukraine are determined.

Key words: an innovative model of development, innovation process, export potential, scientific and technical progress, intensification of innovation model, innovation.

Постановка проблеми

Актуальність інноваційної моделі розвитку економіки країн визначається стрімким зростанням впливу інформаційної забезпеченості інноваційної діяльності, науково-технічним прогресом та розвитком інноваційного ринкового середовища. Так, саме завдяки радикальним нововведенням, що мають високий потенціал ринкового проникнення, підприємці отримують додатковий прибуток,

який спрямовується не лише на розвиток власного бізнесу та задоволення дедалі вищих потреб, а також на упровадження та використання новачій у різних галузях та сферах діяльності. Тому прагнення й реальні дії суб'єктів господарювання стали запорукою економічного розвитку – стали збалансованих кількісних і якісних змін, які зумовлюють поліпшення соціально-економічної та політичної ситуації в країні. Але такі перетворення неоднозначно оцінив широкий загал, оскільки вони породили цілу низку проблем (погіршення екології, загострення демографічної і продовольчої ситуації, посилення диференціації населення за рівнем та якістю життя), без вирішення яких не лише неможливе подальше економічне зростання, а й істотно підвищується ймовірність глобальної кризи. З огляду на такі економічні проблеми і фінансові ризики в державній інноваційній політиці головного значення набуває впровадження ефективної моделі інноваційного розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Теоретичною базою дослідження стали праці таких зарубіжних учених, як І. Ансофф, Р. Базель, Б. Берман, С. Блек, Д. Бойт, Р. Браун, Г. Картер, С. Міллер. Питання інноваційного розвитку країн на сучасному етапі глобалізаційних процесів висвітлені в роботах вітчизняних науковців: В.Д. Базилевич, В.Г. Герасимчук, О.Л. Каніщенко, Л.Л. Кістерського, А.І. Кредісова, Н.Н. Мазуріної, В.Ф. Онищенко, В.Н. Парсяка, О.І. Рогача, Г.К. Рогова, А.О. Старостіна І.О. Ткаченка, А.С. Філіпенка, Т.М. Циганкової, М.Г. Чумаченка, Н.Н. Чурілова, О.І. Шниркова. Проте, незважаючи на цінність їхніх досліджень, результати перетворень у світовій і вітчизняній економіці, зумовлені досягненнями інноваційної діяльності, управлінських, фінансових та науково-технічних заходів, потребують постійного вдосконалення застосування інноваційної моделі, здатної підтримувати складні проекти з високим ступенем технічного і фінансового ризику.

Постановка цілей

Узагальнення теоретичних підходів та розроблення практичних рекомендацій щодо формування інноваційної моделі розвитку економіки України.

Виклад основного матеріалу

Інноваційна модель розвитку – це забезпечення структурних зрушень в економічному процесі країни та підвищення її технологічного рівня. Її реалізація передбачає науково-дослідницьке забезпечення довгострокових програм розвитку, створення механізму фінансування нововведень, реалізацію концепцій маркетингу в підрозділах інноваційної організації, здійснення інноваційних програм, створення прогресивної системи інформаційного забезпечення, вирішення стратегічних і соціальних суспільних проблем.

Інноваційна діяльність впливає на рівень економічного розвитку будь-якої країни: в сучасному глобалізованому процесі отримують вигоду ті країни, які вибрали інноваційну модель розвитку економіки як основний пріоритет довгострокової стратегії підвищення рівня конкурентоспроможності країни. Інноваційна модель – особлива система відносин, інститутів та інституцій, які створюють належні умови для науково-технічного прогресу в межах і під впливом визначеної державної інноваційної політики. Розрізняють три головні моделі економічного розвитку країни:

1. *Ресурсна модель.* Використовується без високотехнологічного виробництва, складається з взаємозв'язаних трьох компонентів: природні ресурси, виробництво, гроші.

2. *Інноваційна модель.* Складається з трансформації грошей в знання, знань в інновації та інноваційного товару в гроші.

3. *Інтелектуально-донорська модель.* Має ознаки інноваційної моделі, в якій не враховано стадії виробництва.

Проаналізувавши моделі економічного розвитку країн, можна зробити висновки, що найефективнішою є інноваційна модель, незважаючи на рівень конкурентоспроможності країн в світі. Але в Україні все ще переважають ресурсна та інтелектуально-донорська моделі. Ці моделі в довгостроковій стратегічній перспективі мають низький рівень ефективності, оскільки призводять

до виснаження виробничих ресурсів країни, до неефективного використання наукових досліджень і розробок для розширення та відновлення номенклатури, сповільнюються темпи процесу створення новацій, їх впровадження і поширення, знижуються показники рівня добробуту населення [1, с.34].

Проаналізувавши міжнародний досвід країн та внутрішні можливості й зовнішні умови України, можна дійти висновку, що потрібно впроваджувати стратегію випереджаючого розвитку економіки на основі інноваційної моделі, тобто активізації інноваційної діяльності. Особливою проблемою входження України в світовий економічний простір є формування ефективної інноваційної моделі, що відповідає б сучасним вимогам і забезпечувала не тільки розвиток зовнішньої конкурентної активності країни, скерованої на боротьбу із зовнішніми конкурентами, а й створення атмосфери внутрішньої конкуренції в самій країні. Тому важливим аспектом стратегічного вибору міжнародних пріоритетів є ступінь обґрунтованості управлінських рішень, що зумовлює успішність реалізації підприємницьких прагнень окремих економічних суб'єктів в умовах інтернаціоналізованого ринку, а також національних інтересів держави, спрямованих на підтримання економічної незалежності та безпеки.

Запорукою інтенсифікації інноваційної моделі розвитку української економіки та підвищення результативної її реалізації має стати:

1) збереження позитивних тенденцій в національній економіці (зокрема, щодо скорочення питомої ваги секторів первинного виробництва й зростання сектору послуг) з одночасним вирішенням нагальних проблем (нечітке формулювання пріоритетів у національній науково-технічній політиці; недостатність або відсутність інформації про наявні дослідження й розробки; зниження інноваційної активності вітчизняних підприємств);

2) сприяння залученню інвестицій у ті галузі та сфери (передусім авіа, ракетно- та машинобудування), де ще зберігся матеріально-технічний та кадровий потенціал;

3) забезпечення доступності технічних й технологічних інновацій (передусім вітчизняних розробок) за рахунок дієвої державної підтримки бізнесу щодо залучення інвестицій та впровадження новації, а саме:

– фінансування інноваційних проектів фундаментальних і прикладних досліджень із бюджетів усіх рівнів, а також із спеціалізованих фондів;

– пільгового кредитування;

– стимулювання запровадження енерго- й ресурсозбережних технологій, підвищення рівня безпеки та комфорту робочих місць;

– компенсування новаторам їхніх витрат на реалізацію суспільно значущих інноваційних проектів;

– сприяння міжнародній науково-технічній кооперації;

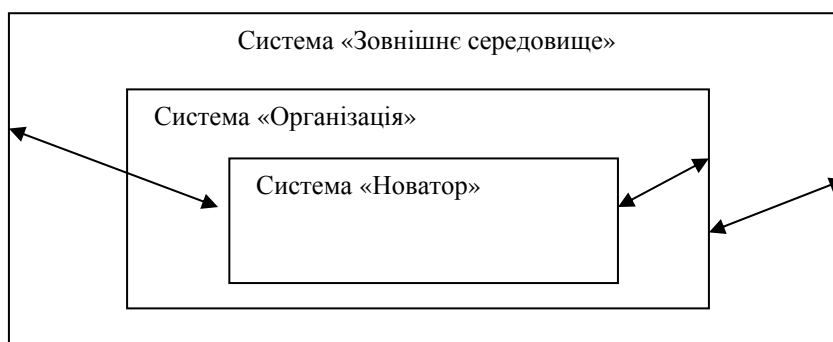
4) спрямування розвитку національної економіки на пом'якшення міжгалузевих і міжрегіональних диспропорцій, а також на забезпечення пріоритетного розвитку вищих технологічних укладів та усунення перешкод для розвитку вітчизняного бізнесу [3, с.9–11].

Реалізація інноваційної моделі розвитку національної економіки потребує належного фінансового забезпечення, недостатність якого актуалізує питання залучення інвестицій або ж зовнішніх запозичень. Однак більшість власників підприємств не квапляться з модернізацією наявних і, тим паче, створенням нових сучасних виробничих потужностей, тому одним з головних інвесторів має стати держава, фінансове становище якої нині не дає їй змоги самотужки реалізовувати масштабні інвестиційні проекти (підготовку до Євро-2012, яку, на відміну від Польщі, Україна здійснює великою мірою за кошти власників підприємств) [2, с.151].

Розглянемо японський підхід розвитку інноваційної моделі країни, в основі якої – робота міжфункціональних груп інноваційних підприємств. Як зауважує Ф. Кодама, підприємство аналізує перспективний попит, а потім на останніх стадіях інноваційного процесу на основі зробленого прогнозу бере участь у формуванні ринкового попиту [4, с.143]. Дослідження свідчать, що успіх інноваційних стратегій японських компаній здебільшого визначається широким упровадженням міжфункціональних груп.

На думку К. Оппенлендера, сучасний інноваційний процес – це процес, який складається в результаті взаємодії систем новатора, організації та зовнішнього середовища. Система “новатор” об’єднує весь персонал і фактори виробництва, які безпосередньо беруть участь у дослідженні, розробленні та освоєнні нової технології. З іншого боку, ця система є частиною загальнішої системи – організації, яку можна ототожнити в цілому з підприємством, до якого входять учасники процесу нововведення. Організація, своєю чергою, є частиною ще ширшої системи, тобто елементом сукупності зовнішніх факторів – політичних, природних та соціальних (див. рисунок).

Можна вважати, що наведена модель, основана на поглядах Оппенлендера, є прообразом сучасного покоління моделей у частині взаємодії зовнішніх та внутрішніх умов інноваційної діяльності в різних країнах. В Україні формувалася інноваційна модель економіки, яка ґрунтувалась на низькотехнологічних укладах, що може бути конкурентоспроможною на міжнародних ринках за рахунок дешевої робочої сили. Такий розвиток не формує внутрішній платоспроможний попит на інновації та інноваційну продукцію та не створює належних стимулів до інноваційної діяльності. Це призводить до занепаду головного джерела інноваційної економіки – науки і освіти.

Інноваційний процес як процес взаємодії

Джерело: [5, с.12]

Висновки

Сучасний інноваційний процес має складний багатоаспектний характер. Застосування тієї чи іншої моделі інноваційного процесу істотно залежить від системи макро- і мікроекономічних умов ділової активності певних економічних агентів – учасників сучасного інноваційного процесу. Джерелами інновацій на сьогоднішньому етапі можуть бути наукові дослідження та знання, отримані в процесі навчання на власному досвіді. Елементами інноваційної моделі країни повинні бути матеріально-технічні, фінансово-організаційні й кадрові можливості, соціально-психологічні фактори колективу.

Проаналізувавши інноваційну модель розвитку України, можна зробити висновки, що в Україні намітився якісно новий етап інноваційної політики. Замість локальних заходів для зміни практики управління наукою, створення і масового поширення нововведень, що давали невеликий ефект, простежується стійка тенденція до конкретної реорганізації всієї системи управління науково-технічним розвитком. Головна увага зосереджена, з одного боку, на якісному відновленні головних складових виробничого апарату упровадженням нових технологій, а з іншого боку – на максимальному скороченні термінів на всіх стадіях їхнього створення – від задуму до практичної реалізації і поширення міжнародних критеріїв інноваційної політики.

Перспективи подальших досліджень

Інноваційна модель розвитку країни активізує застосування прогресивних технологій для формування ефективних методів управління міжнародним бізнесом, які сприяють організаційній співпраці економічних суб’єктів в умовах інтернаціоналізації ринку.

1. Старостіна А.О. *Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч.* / А.О. Старостіна, Н.П. Гончарова, Є.В. Крикавський та ін.; за ред. А.О. Старостіної. – К.: Знання, 2009. – 1071 с. 2. Каніщенко О.Л. *Міжнародний маркетинг у діяльності українських підприємств.* – К.: Знання, 2007. – 446 с. 3. Саліхов О. Б. *П'ять кроків до створення та успішної реалізації національної інноваційної стратегії. Досвід Європи* / О. Б. Саліхов, О. В. Крехівський // *Економіка та держава.* – 2011. – № 1. – С. 9–11. 4. *Оппенлендер К. Технический прогресс* / К. Оппенлендер. – М.: Прогресс, 2010. – 243 с. 5. *Cooper R.G. New product success in industrial firms* // *Industrial Marketing Management.* – 2011. – Vol.11.

УДК 339.16.012.23

Р.С. Косцик

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра менеджменту і міжнародного підприємництва

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

© Косцик Р.С., 2012

Розглянуто наукову літературу за проблемами форм та методів комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, технології, інноваційної продукції. На основі аналізування наукових джерел доповнено та сформовано комплексну класифікацію можливих форм та методів комерціалізації інноваційної продукції промислових підприємств, розглянуто та описано сутність кожної з них.

Ключові слова: комерціалізація, інноваційна продукція, форми комерціалізації, методи комерціалізації

FORMS AND METHODS OF COMMERCIALIZATION OF INDUSTRIAL ENTERPRISES INNOVATIVE PRODUCTS

© Kostsyk R.S., 2012

The article reviews the scientific literature on the problems of form and methods of commercialization of intellectual property, technology, innovative products. The complex classification of possible forms and methods of commercialization of industrial enterprises innovative products completed and formed based on the analysis of scientific sources. Also, the essences of all forms and methods were considered and described.

Key words: commercialization, innovative products, forms of commercialization, methods of commercialization.

Постановка проблеми

Інноваційна продукція – це основа розвитку кожного підприємства. Проте недостатньо лише створювати інновації, необхідно їх виводити на ринок, адже комерціалізація інноваційної продукції сприяє покращенню діяльності підприємств та, як наслідок, отриманню прибутку, що і є основою їх функціонування. Для здійснення комерціалізації інноваційної продукції необхідно чітко знати всі можливі її форми та методи. На основі аналізу наявних ресурсів та визначення цілей в інноваційній діяльності підприємство вибирає оптимальну форму та метод комерціалізації інноваційної про-